

PRZYSZŁOŚĆ PRZESZŁOŚCI. DZIEDZICTWO W ZAGROŻENIU – ZNAMY HASŁO EDD 2026

Posted on 26 lutego 2026

Tegoroczne hasło Europejskich Dni Dziedzictwa – „Przyszłość przeszłości. DZIEDZICTWO W ZAGROŻENIU” zachęca nas, aby pochylić się nad wyzwaniami, jakie współcześnie stoją przed dziedzictwem. W obliczu dynamicznych przemian środowiskowych, społecznych i technologicznych pytanie o „przyszłość przeszłości” staje się jednym z kluczowych wyzwań współczesnej polityki ochrony dziedzictwa.

Dom ul. Andersa 72 – willa z pocz. XX w., fot. NID

Do najważniejszych czynników wpływających dziś na kondycję dziedzictwa należą m.in.:

- zmiany klimatyczne,
- konflikty zbrojne,
- presja urbanizacyjna,
- cyfryzacja i globalizacja,
- zanikające tradycje i zawody.

To właśnie te procesy w różnorodny sposób oddziałują na dziedzictwo materialne i niematerialne, zwiększając ryzyko jego degradacji, utraty autentyczności lub zaniku.

Plecionkarstwo, fot. Joanna Banik

Hafciarstwo z nadwiślańskiego Urzecza, fot. Robert Dul

Pierwszy człon hasła - „Przyszłość przeszłości” - wskazuje na konieczność myślenia o dziedzictwie w perspektywie długofalowej: jako o zasobie wymagającym świadomych decyzji, odpowiedzialnego zarządzania oraz społecznego zaangażowania. Drugi człon - „Dziedzictwo w zagrożeniu” - podkreśla pilność działań ochronnych i potrzebę wzmocnienia odporności dziedzictwa wobec współczesnych kryzysów.

Stronie Śląskie (woj. dolnośląskie), Kaplica św. Onufrego, fot. NID

Tegoroczny temat to zaproszenie do dyskusji o odpowiedzialności za ochronę - zarówno zabytków, jak i żywych tradycji, zwyczajów oraz praktyk przekazywanych z pokolenia na pokolenie. To także zachęta do namysłu nad reinterpretacją dziedzictwa i jego dostosowywaniem do nowych kontekstów kulturowych, społecznych i technologicznych. Hasło podkreśla potrzebę świadomego wyboru tego, co i w jaki sposób chcemy chronić. Dotyczy to zarówno zabytków i krajobrazów kulturowych, jak i tradycji, języków, rzemiosła czy pamięci lokalnych wspólnot. Zwraca również uwagę na znaczenie działań edukacyjnych i partycypacyjnych, które wzmacniają poczucie tożsamości oraz budują społeczną odpowiedzialność za wspólne dziedzictwo.

Digitalizacja zabytków, fot. Karol Czajkowski/NID

Digitalizacja zabytków, fot. Karol Czajkowski/NID

„Przyszłość przeszłości. DZIEDZICTWO W ZAGROŻENIU” to apel o działanie: o ożywianie zagrożonych form dziedzictwa, przeciwstawianie się procesom jego degradacji oraz twórcze wyobrażanie go na nowo. Tak, aby mogło pozostać żywym zasobem, inspirującym i integrującym przyszłe pokolenia.

Gajdy - umiejętność wytwarzania instrumentu i praktyka gry, fot. E. Cudzich

Tegoroczne hasło wynika z tematu przewodniego na 2026 rok przyjętego przez Radę Europy: Heritage at Risk: Revive, Resist, Reimagine.

Europejskie Dni Dziedzictwa są częścią wspólnej inicjatywy Rady Europy i Unii Europejskiej (European Heritage Days), w której uczestniczy 48 państw naszego kontynentu, w tym Polska.

Europejskie Dni Dziedzictwa 2026 odbędą się 18-20.09 oraz 26-27.09 (3. i 4. weekend września oraz tydzień pomiędzy nimi).